

ties? Waarom iedere introspectie met een triviaal gebaar vernietigen? Waarom wanhoop ridiculiseren? Waarom dit grenzeloze pessimisme? Is er dan nergens enig licht te ontwaren in deze grande comédie humaine? Wat gewordt van deze personages? Ze ontaarden tot schimmen, onbelangrijke marionetten die mekaar vernietigen, niet eens wetend waarvoor of waarom... pure domheid. In de stripverhalen gaan dit soort personages in één enkel prentje dood want ze zijn anekdotisch. Onbelangrijk. Tot aan de pauze speel ik het spel graag mee. Na de pauze minder. De manier waarop ze zullen sterven — want dat weet ik — laat me koud. Sullen kunnen niet op een theatrale manier doodgaan. En ofwel stapt het publiek op ofwel gaat het zenuwachtig giechelen telkens het op het verkeerde been wordt gezet. Ik blijf met mijn verstand kijken... als een koele voyeur. Eén keer wil ik het wel doen. Dit is voor mij een eindpunt. Ik ben benieuwd naar wat volgt.

Acht uur theater ?

Hoe haal ik de nacht van zaterdag op zondag? Eerst The Wooster Group, dan Jan Fabre van middernacht tot acht uur 's morgens. Dat wordt meer dan vierentwintig uur wakker blijven. Heb het vroeger nog veel langer uitgehouden. Nou ja; vroeger? Met *Route 1 & 9* heb ik problemen. Het procédé ken ik van *Point Judith*. Het foldertje dat me bij de ingang in de handen wordt gestopt maakt me een en ander duidelijk. De agressiviteit van de groep is verontrustend maar omdat ik de Amerikaanse maatschappij niet voldoende ken, weet ik niet precies waar het juist om gaat; waar de diepere wortels zitten van dit gebeuren. De voorstelling in N.Y. draaide uit op een rel vertelt Jan Fabre me 's nachts. In Brussel krijgt ze een gul applaus omwille van het scènebeeld en de acteursprestaties.

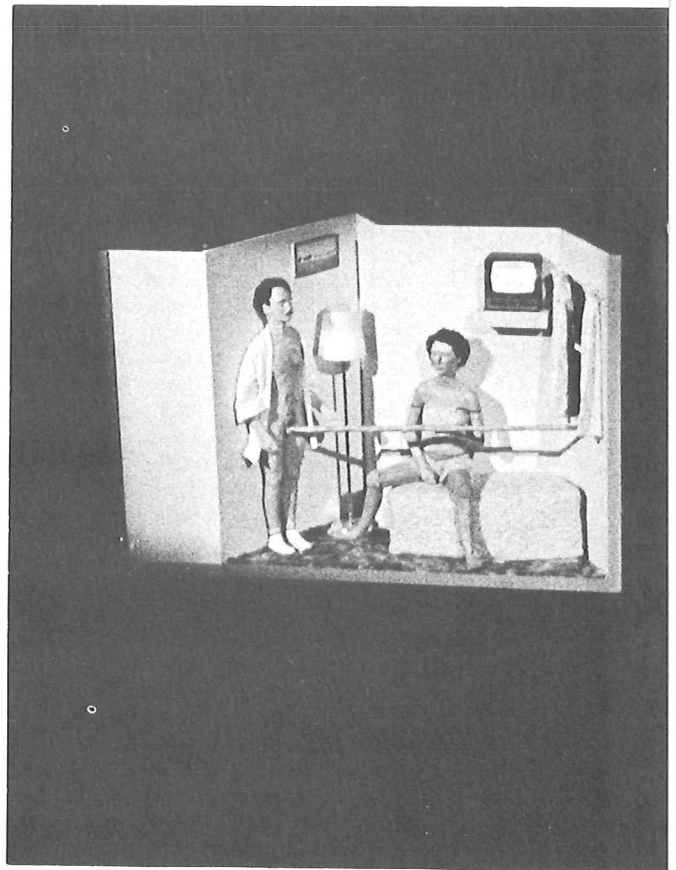
• Vlug een paar koffies slurpen. Gelukkig loop ik B.D.G. tegen het lijf. In een café op het Daillyplein hebben we het, tot kwart voor twaalf, over de cultuur vandaag: hoe het zou moeten zijn. Wat er te gebeuren staat. Onze hoop. De Bar Americain (B.A.) is volgelopen. Ik drink nog maar een koffie en eet een sandwich. De nacht kan lang zijn. Ik weet niks van *Het is theater zoals te verwachten en te voorzien was*. Alleen de titel al is zo lang. Ik vermoed dat een lange en pijnlijke werkdag volgt. In de spiegel kijk ik of mijn gezicht mijn innerlijke onrust kan verbergen: amper. Nooit heb ik zo'n lange voorstelling bijgewoond. "Het heeft geen zin om tegen jezelf te staan zeuren, ga zitten en zwijg", leg ik mezelf op. Ik ga gedwee zitten. Het spektakel begint, ik ga op de rand van mijn stoel zitten want hier gebeurt iets! Ik fluister me toe: "Dit is niet mogelijk. Het wordt een strovuur.

Hou je onmogelijk acht uur vol". En dan komen de stoelen en denk ik: "Als hij dit ooit schildert, koop ik het". En het gaat zo maar door. Ik herinner me niet meer alle beelden. Ik denk aan R. Delaunay, Shahn, *Chariots of Fire*, *Boulot-Métro-Dodo* en aan de liefde die altijd weer stuk loopt op sleur et les autres. Om kwart voor vier in de morgen ga ik een glas drinken. Dan ga ik terug tot halfzes. Toeschouwers gaan in stilte op en aan. Er is groot respect voor dit spektakel, dat voel je. Jan Fabre is zeer moe. We praten even. Hij gaat een voorstelling geven in Londen. Dan ga ik terug in de zaal. Acht uur theater? Och, laten we het maar theater noemen. Wat doet het ertoe. Dit is zinvol werk. Dit kan niet altijd of overal; wel waar men bewust met dingen bezig is... in een of andere grootstad, bijvoorbeeld in Moskou waar de *Drie Zusters* van Tsjechov zo graag naartoe willen. Zullen ze gaan? Ach nee! Jammer.

De zaal in de KVS is maar voor driekwart vol. Shame. Ik heb wat moeite in het begin. Wat heb ik van Tsjechov gezien? De dame met het hondje, maar dan op film. Ik vond het mooi, dat herinner ik me. M. fluistert: "Ik vind het wat ouderwets. Moet het nog vandaag?" Ik neem haar hand en zeg: "Wacht nog even", want ik kom langzaam in de ban van het stuk. Ik begin te horen wat ze niet zeggen en te zien wat ze niet doen. Ik herken mensen die het onmogelijke dromen, die van mensen houden, die onzeker zijn, verlangen, hopen en wanhopen. En als me duidelijk wordt dat de drie zusjes verliefd zijn op dezelfde man, verdwijnt de scène en gaat met het doek ook het levenslicht op. De rest vertel ik niet. Je moet zelf maar gaan kijken. M. vindt het beremooi, Gerardjan Rijnders, wat je met Toneelgroep Globe hebt gedaan. In de B.A. vang ik echo's op: waarom die Hollandse carnavalschlagers, en ze roken sigaretten en die Engelse songs en dit en dat? Wat heeft het nog met Tsjechov te maken? Specialist, die alles wéten, moeten ongelukkige mensen zijn...

Great lovers

Als ik naar toneel ga, installeer ik me in mijn fauteuil, trek mijn fantasie-pantoffels aan, neem de poes op schoot en ben volmaakt gelukkig, als het mooi is. En dan die muziek van Albinoni: het *Adagio*! Je kunt er duizend keer naar luisteren en het telkens nog mooier vinden. Je kunt geen twintig keer hetzelfde stuk of dezelfde film zien. Ik toch niet. Muziek is uitgepuurde kunst. En ze staan daar. Een man en een vrouw. Great Lovers. Op de kaai van een grande gare waar The Orient Express gaat vertrekken naar Constantinopel of is het Vladivostok? Ze omarmen mekaar zoals alleen grote geliefden dat kunnen. Dat zijn van die dingen die ik vanop kilometers zie. Wat is het

mooi! En dan gaan ze uiteen. Ik heb zin om te roepen: "Blijf nog even samen! Verlaat mekaar niet!" Maar ik zwijg, want ik zit in het theater en die Britten van *Hesitate and Demonstrate* zouden het toch maar gek vinden, zelfs al is de titel van hun performance *Goodnight Ladies*. En dan komen er nog twee mannen op en ik denk: "Ohlala! Ze zijn met zijn drieën verliefd op dezelfde vrouw". Komt door die drie zusjes en één man; een mens denkt dan onmiddellijk aan drie mannen en één zusje. Maar ik ben mis. Het wordt een verschrikkelijk spionageverhaal met berichten in lange sigaretten en schitterende juwelen verborgen in een boek en een schurk die haar alles afhandig maakt en valse paspoorten verborgen in de Pravda en twee gluiperds die haar achtervolgen en dan ontmoet ze haar geliefde en ze steekt één gluiperd neer in een treincoupé met een dolk verborgen in een crucifix. Dedju, wat is het mooi! En dan die laserstralen en die nachtmerrie en onder haar Victoriaans bed ligt een lijk... Nee! (stil) Toch wel.. hij is het; haar lover! Ik bedenk duizend versies hoe het gebeurd kan zijn, de ene al droeviger dan de andere, de tranen springen me in de ogen en ik krijg de krop in de keel terwijl zij nonchalant weggaat. Oh, die vrouwen! Maar 't was mooi, te mooi om waar te zijn. En dan gaat het licht aan en I.V. zegt ontroerd tot P.G.: "Da's pas échte cinema".

Nu lees ik in het programmaboekje dat *Goodnight Ladies* gewoon over emigranten gaat, rondzwervend in Europese hoofdsteden. Geef toe: mijn versie is veel veel ontroender.

*Micropolis
(Theodora Skipitares)
Foto Herman Sorgeloos*